

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра _____ фінансів _____

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

“ ____ ” _____ 20 ____ р.

ДИПЛОМНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності «Фінанси та кредит»

за темою:

«Бюджетний процес та його оптимізація в Україні»

Виконавець

студентка фінансово-економічного факультету

Решетник Альона Ігорівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

к. е. н, доц.

(науковий ступінь, вчене звання)

Васютинська Людмила Анатоліївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2017

АНОТАЦІЯ

випускної роботи на здобуття освітнього ступеня магістра

Решетник А.І

(прізвище, ім'я, по батькові)

Бюджетний процес та його оптимізація в Україні

(назва випускної роботи)

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2017 рік

Дипломна робота складається з трьох розділів.

У дипломній роботі обґрунтовано теоретичні та організаційні засади бюджетного процесу, досліджена проблематика та пропонуються шляхи оптимізації бюджетного процесу. Шляхом застосування статистичних методів розроблено прогнози на середньострокову перспективу за основними бюджетними показниками.

Ключові слова: бюджетне планування, бюджетний контроль, учасники бюджетного процесу.

ABSTRACT

the final work for obtaining educational qualification of master

Reshetnik A.

The budget process and its optimization in Ukraine

Odessa national economic University

Odessa, 2017

Thesis consists of three sections.

The thesis the theoretical and institutional basis of the budget process was substantiated, problems were researched and ways of optimizing the budget process was proposed. The statistical methods to develop predictions for the medium term on key budgetary indicators were used.

Key words: budget planning, budget monitoring, participants of budget process.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ.....	6
1.1. Бюджетний процес в системі управління публічними фінансами.....	6
1.2. Організаційні засади бюджетного процесу.....	16
1.3. Методи та інструменти управління бюджетним процесом	26
РОЗДІЛ 2. ПРОБЛЕМАТИКА ТА ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ.....	33
2.1. Організація бюджетного планування та практика його застосування у бюджетному процесі.....	33
2.2. Моніторинг виконання державного бюджету та організаційні особливості його реалізації на місцевому рівні.....	45
2.3. Тенденції розвитку державного фінансового контролю в бюджетному процесі	59
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ.....	74
3.1. Зарубіжний досвід оптимізації бюджетного процесу та його адаптація до українських реалій.....	74
3.2. Середньострокове планування як підґрунтя оптимізації процесу управління бюджетом	85
3.3. Технологія оптимізації бюджетного процесу.....	93
ВИСНОВКИ.....	101
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	105
ДОДАТКИ.....	116

ВСТУП

Оптимізація бюджетного процесу є пріоритетним завданням в умовах економічних реформ, що проводяться нині в Україні. Увага реформаторів концентрується на вирішенні таких проблем, як: узгодженість бюджетного процесу на державному та місцевих рівнях; відповідність обсягів виділених асигнувань результатам, що мають бути отримані у наслідок використання бюджетних ресурсів; забезпечення якості бюджетних послуг; підвищення ефективності діяльності учасників бюджетного процесу. Кожна з названих проблем є достатньо вагомою, а відтак потребує глибокого вивчення та детального дослідження.

В Україні, крім окреслених проблем внутрішнього характеру, вагомого впливу набувають проблеми, що пов'язані із впливом зовнішніх чинників, серед яких, є політична нестабільність, загроза суверенітету і територіальної цілісності країни, дисбаланси фінансової системи, відсутність зростання реального ВВП, волатильність курсової політики тощо. Якщо організаційна, управлінська, інституційна структури бюджетного процесу не будуть відповідати реаліям, то вони самі можуть стати дестабілізуючими чинниками економіки. Саме в такому сенсі можна трактувати актуальність твердження Р.Масгрейва, що видима рука бюджетного процесу – річ не менш «природна», ніж невидима рука ринку.

Питанням бюджетного процесу присвячено багато праць. Серед вітчизняних учених знань вніс в теорію і практику бюджетного процесу: В. Андрущенко, О. Васирик, В. Геєць, Л. Клець, К. Павлюк, Ю. Пасічник, С. Юрій, В. Федосов, С. Фроловта ін.

Не дивлячись на досить суттєві здобутки вітчизняних дослідників, питання оптимізації бюджетного процесу лишаються недостатньо дослідженими. Вивченню потребують такі проблеми, як: організація середньострокового бюджетного планування, виконання бюджету та контроль за використанням бюджетних коштів.

Мета дослідження полягає в узагальненні й обґрунтуванні теоретичних засад організації бюджетного процесу та розробці науково-практичних рекомендацій щодо його оптимізації.

Згідно з поставленою метою в роботі було визначено наступні завдання:

- розкрити сутність бюджетного процесу в системі управління публічними фінансами;
- дослідити організаційні засади бюджетного процесу;
- вивчити методи та інструменти управління бюджетним процесом;
- визначити проблеми організації бюджетного планування та дослідити практику його реалізації у бюджетному процесі;
- здійснити моніторинг виконання державного бюджету та організаційні особливості його реалізації на місцевому рівні;
- проаналізувати тенденції розвитку державного фінансового контролю в бюджетному процесі;
- дослідити зарубіжний досвід організації бюджетного процесу з метою його адаптації до українських реалій;
- обґрунтувати заходи щодо оптимізації міжбюджетного розподілу;
- розробити практичні рекомендації щодо розробки середньострокових бюджетних прогнозів;
- визначити вектори підвищення оптимізації бюджетного процесу.

Об'єктом дослідження є бюджетний процес.

Предметом дослідження виступають фінансові відносини між учасниками бюджетного процесу з приводу складання, розгляду, затвердження, виконання та формування звіту про виконання бюджету.

Інформаційною базою дослідження є основні положення Конституції і законів України, та іншої нормативно-правової бази ВРУ, що діє в Україні, статистичні щорічники та бюджетні моніторинги та аналітичні матеріали Державного комітету статистики України, Національного банку України, Міністерства фінансів України, Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, а також монографії й наукові статті вітчизняних та зарубіжних авторів.

У процесі дослідження використано загальні методи наукового пізнання: у ході теоретичного аналізу використовувалися такі методи, як історичний, абстрактно-логічний метод, метод аналогії та порівняння, для аналізу проблематики бюджетного процесу – методи спостереження, групування, графічного відображення, середніх величин, аналізу рядів динаміки, структурного аналізу; при розробці прогнозу бюджету використовувалися методи трендового аналізу, аналізу часових рядів із застосуванням вбудованої функції «Аналіз даних» MS Excel.

Сформульовані в дипломній роботі теоретичні узагальнення, практичний аналіз та пропозиції можуть бути використані для вдосконалення бюджетного процесу в Україні.

Робота складається зі вступу, трьох розділів та висновків. Обсяг основного змісту роботи складає 104 сторінки, містить 20 рисунків та 12 таблиць. Список використаних джерел складається зі 109 найменувань на 11 сторінках.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі здійснено теоретичне узагальнення та обґрунтовано вирішення проблем щодо оптимізації бюджетного процесу в Україні. Проведене дослідження дозволило дійти наступних висновків:

1. Встановлено, що бюджетний процес носить організаційно-процедурний характер. При цьому процедура відображає внутрішній зміст бюджетного процесу і регламентує порядок застосування процесуальних норм, а організаційна сутність полягає в упорядкуванні діяльності учасників бюджетного процесу, координації їх зв'язків та установленні законодавчо стадійний послідовності. Однак недоцільно звужувати поняття бюджетного процесу до стадій складання проекту закону про бюджет і затвердження його органом законодавчої влади.

2. Виявлено, що найважливішим принципом організації бюджетного процесу, що є загальним для всіх країн незалежно від різновиду організаційної схеми, є обов'язковість затвердження парламентом або іншим законодавчим органом усіх доходів і видатків бюджетів центрального і локальних рівнів бюджетної системи. Законодавчі норми багатьох країн при цьому забезпечують єдність і збалансованість бюджетних доходів і витрат, включення їх до бюджетів в повному обсязі.

3. Проведене дослідження дозволило дійти висновку, що застосування методів та інструментів залежить від напрямків бюджетної політики та механізму її реалізації. Бюджетний механізм як активний елемент в системі державного регулювання впливає на організацію бюджетного процесу, обумовлюючи його ефективність та дієвість.

4. Проведений аналіз дозволяє діти висновку, що бюджетне планування здійснюється в умовах відсутності стабільного законодавства, та характеризується частими змінами у зв'язку із великою амплітудою коливань прогнозних показників соціально-економічного розвитку України. Нехтування методикою програмно-цільового планування та реалізація традиційного методу планування «від досягнутої бази» призводить до того, що плановий бюджет впродовж року «підтягується» до фактичного виконання попереднього періоду, що і потребує

внесення частих змін у Закон про державний бюджет.

5. Проведений моніторинг організації виконання державного бюджету дозволив дійти висновку, що планові показники в цілому не досягаються. Це є наслідком недосконалості бюджетного планування. Показники виконання місцевих бюджетів також демонструють тенденцію не виконання плану. Крім того, проблематика процесу виконання місцевих бюджетів, перш за все, пов'язана з постійною нестачею власних фінансових ресурсів. Функціонування системи міжбюджетних відносин насамперед вимагає чіткого розподілу делегованих і власних функцій органів влади, дотримання пропорцій фінансового забезпечення всіх територіальних одиниць та децентралізації владних повноважень.

6. За результатами аналізу державного фінансового контролю, який проводиться на всіх стадіях бюджетного процесу встановлено, що в Україні вже створено досить дієву систему державного фінансового контролю, але не зважаючи на це, вирішення проблем у сфері державного контролю в загальних рисах стосується вдосконалення та додержання законодавства, розширення та уточнення повноважень спеціалізованих органів державного фінансового контролю та підвищення якості контрольних заходів.

7. Встановлено, що проблематика стосовно оптимізації бюджетного процесу є досить нагальною для усіх країн світу. Це перш за все, пов'язано із зростанням бюджетних видатків на забезпечення суспільних благ та обмеженнями дохідної частини бюджету. Інша досить суттєва проблема, яка спонукає країни світу шукати нові шляхи вдосконалення бюджетного процесу, – це посилення ризиків та підвищення ступеню невизначеності при прийнятті бюджетних рішень. Низка розвинених країн вирішення окреслених проблем розпочало із упровадженням бюджетування, орієнтованого на результат. Специфіка інституціональних умов, соціокультурного середовища накладає істотний відбиток на особливості використання тих або інших управлінських інструментів у різних країнах і обмежує можливості безумовного перенесення чужого досвіду. У той же час світова практика, яка має досить великий період розвитку програмно-цільового бюджетування, дає можливість накопичити інформацію

щодо застосування методів результативного управління.

8. Розроблено середньостроковий прогноз за доходами та видатками державного бюджету. Порівняння розробленого прогнозу з прогнозом, пропонованим Кабінетом Міністрів України, дозволило дійти висновку, що останній є за суттю досить оптимістичним і не пов'язується із плановими показниками валового внутрішнього продукту.

9. Для вирішення існуючих проблем, які виникли в бюджетному процесі, вважається за доцільне:

- переглянути функції і повноваження учасників бюджетного процесу з метою усунення конфлікту інтересів між ними та уникнути дублювання функцій;

- вдосконалити процес складання бюджету, застосовуючи міжнародну позитивну практику щодо формування пакету документів, які вносяться одночасно із проектом закону про державний бюджет, що дозволить здійснювати фінансовий контроль відповідності цільових показників стратегічним пріоритетам соціально-економічного розвитку;

- підвищити якість бюджетної аналітики та бюджетної інформації для забезпечення підконтрольності діяльності учасників бюджетного процесу;

- забезпечити прозорість усіх етапів складання і виконання бюджету та підвищити рейтинг за показником «індекс прозорості»;

- запровадити систему електронного документообігу з елементами санкціонування електронних документів між розпорядниками бюджетних коштів, місцевими фінансовими органами та органами Казначейства України з метою підвищення ефективності оперативного управління бюджетними коштами;

- забезпечити функціонування інституту незалежних експертів для підвищення якості бюджетної аналізи ефективності управління бюджетними коштами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бюджетний менеджмент: Навч. посіб. / В. Федосов, С Кондратюк, Л.Сафонова та ін.; За заг. ред. проф. В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2005. – 420 с.
2. Розпутенко І.В. Бюджетний процес: конспект лекцій / І.В. Розпутенко. - К. : УАДУ, 1997. - 60 с.
3. Мартыненко В.Е. Правовое регулирование бюджетного процесса в Российской Федерации : дис.. канд. юр. Наук: 12.00.14 / В.Е. Мартыненко. - СПб., 2006. - 195 с.
4. Аветисян И. А. Бюджетный процесс как инструмент управления государственными и муниципальными финансами / И. А. Аветисян / /Экономические и социальные перемены: факты, тенденции, прогноз №1 (19) 2012. – С. 121-135.
5. Худяков А. И., Ливеровский А. А., Бродский М. А. Бюджетные полномочия субъектов российской Федерации: Учебное пособие / А. И.Худяков, А.А. Ливеровский, М.А. Бродский. – [Электронный ресурс].- Режим доступа: <http://openbudget.karelia.ru/tutorials/book1/pdf>.
6. Воронова Л.К., Кучерявенко М.П., Пришва Н.Ю. Фінансове право України : Навчальний посібник. / Л.К. Воронова, М.П. Кучерявенко, Н.Ю. Пришва та ін. – К. : Правова єдність, 2009. –395 с.
7. Чернадчук В.Д. Щодо визначення поняття «бюджетний процес» / В. Д. Чернадчук // Підприємництво, господарство і право. – 2003. –№ 9. – С. 93–95.
8. Чернадчук В.Д. Стан та перспективи розвитку бюджетних правовідносин в Україні: Монографія. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 456 с.
9. Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI «Бюджетний кодекс України» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 50-51, ст.572. (Із змінами, внесеними згідно із Законами).
10. Розпутенко І.В. Бюджетний процес: конспект лекцій / І.В. Розпутенко. - К. : УАДУ, 1997. - 60 с.

11. Зуев В.М. Бюджетный процесс и его стадии в Российской Федерации / В.М. Зуев [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://journals.tsu.ru/uploads/import/793/files/283-020.pdf>
12. Горшенев В.М. Способы и организационные формы регулирования в социалистическом обществе / В.М. Горшенев. - М.: Юридическая литература, 1972. – 256 с.
13. Пискотин М.И. Советское бюджетное право (Основные проблемы). - М.: Юрид. лит., 1971. - 312 с.
14. Финансовое право: Учеб. /Общ. Ред.: М. А. Гурвич. – М.: Юрид. Изд-во НКЮ СССР, 1940. – 212 с.
15. Ровинский Е. А. Советское финансовое право / Ровинский Е. А. - М., 1961. - С. 130.
16. Химичева Н.И. Правовые основы бюджетного процесса в СССР. Саратов, 1966.- 43 с..
17. Химичева Н. И. Субъекты советского бюджетного права / Под ред. Манюхина. / Н. И. Химичева. – Саратов : Изд-во Сарат. ун-та, 1979. – 222 с.
18. Анисимов А. А. Финансовое управление и бюджетный процесс в капиталистических странах / Анисимов А. А.-М., 1976. Ч. 2 : Проблемы бюджетного процесса. - 1976. – 544с.
19. Бюджетная система Российской Федерации / [под. ред. Г. Б. Поляка]. - М.: Ювити-Дана, 1999. - 550 с.
20. Финансовое право: Учебник /Отв. ред. Н.И, Химичева, — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: Юристь, 2004. — 749 с.
21. Карасева М. В. Бюджетное и налоговое право России / Карасева М. В.-М.: Юристь, 2005. 173 с.
22. Орлюк О.П. Фінансове право: Навч. посібник. - К.: Юрінком Інтер, 2003. - 528 с.
23. Любич Н.П. Поняття «Стадія бюджетного процесу» / Н.П. Любич // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – 2013. – Вип. 182. – Ч. 3. – С.186-191

24. Юсупов В.А. Правоприменительная деятельность органов государственного управления / В.А. Юсупов. – М.: Юр. лит., 1979. – 136 с.
25. Агапов А.Б. Административное право: учебник. – 4-е изд., перераб. и доп. / А.Б. Агапов. – М.: «Дашков и К°», 2005. – 984 с.
26. Адміністративне право України: підручник / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса: Юридична література, 2003. – 896 с.
27. Словник іншомовних слів / [укладн. Мельничук М.Г]. – К.: АН УРСР, 1975. – Т. 1. – 775 с.
28. Философский энциклопедический словарь / Ред.-сост. Е. Губский, Г. Королева, В. Лутченко. М. : ИНФРА– М., 2000. – 576 с.
29. Социологический энциклопедический словарь / [ред. Осипов Г.В]. – М. : ИНФРА-М – НОРМА, 1998. – 488 с.
30. Юридичний словник / [ред.–упорядн. Б.М. Бабій, В.М. Корецький]. – К. : 1974. – 738 с.
31. Гнатюк С.С. Провадження в справах про адміністративні проступки: проблемні питання структури: монографія / С.С. Гнатюк. – Львів: ЛьвДУВС, 2011. – 156 с.
32. Антоненко В. В. Щодо визначення поняття «Стадія бюджетного процесу» / В.В. Антоненко - [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://pravoznavec.com.ua/period/article>.
33. Савин А. Ю. Финансовое право / А. Ю. Савин. - Москва : Финстатинформ, 1997. - 222 с.
34. Финансовое право: Учебник / Под ред. О.Н. Горбуновой. М.: Юристь, 2001.- 495 с.
35. Горбунова, О.Н. Бюджетное право России : Учеб.пособие / О.Н. Горбунова, А.Д. Селюков, Ю.В. Другова . - М.: Кнорус, 2002. - 191с.
36. Петрова Г. В. Финансовое право : учеб. / Г. В. Петрова. – М. : Проспект, 2009. – 288 с.
37. Рукавишникова И. В. Метод финансового права : моногр. / И. В. Рукавишникова ; [отв. ред. Н. И. Химичева]. – М. : Юристь, 2006. – 248 с.

38. Соколова Э. Д. Правовое регулирование финансовой деятельности государства и муниципальных образований : моногр. / Э. Д. Соколова. – М. : ИД «Юриспруденция», 2009. – 264 с.
39. Крохина Ю. А. Современные вопросы предмета финансового права / Ю. А. Крохина [Электронный ресурс].- Режим доступа: http://ndi-fp.asta.edu.ua/files/doc/finansove-pravo/2012/2012_1krohina.pdf.
40. Образцова І. А. Бюджетне право у системі права України : дис. ... канд. юрид. наук : сп-ть 12.00.07 / І.А. Образцова– Харків, 2013. – 214 с.
41. Стародубова О.А. Проблеми правового регулювання парламентського контролю за формуванням державного бюджету України / О.А. Стародубцева. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Pib/2009_3/PB-3/PB-3_22.pdf
42. Антоненко В.В. Щодо деяких питань представлення проекту Закону про Державний бюджет України на наступний рік у Верховній Раді України / В.В. Антоненко // Держава і право, Вип. 60. – 2013. - С. 313-318.
43. Закон України «Про Регламент Верховної Ради України» від 10 лютого 2010 р. № 1861-VI (з наступними змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: portal.rada.gov.ua
44. Закон «України Про комітети Верховної Ради України» від 04.04.1995 р. №116/95-ВР (з наступними змінами). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: portal.rada.gov.ua
45. Управління державним бюджетом України : підручник / колектив авторів [заг. редакція М. О. Азарова]. — К.: Зовнішня торгівля, 2010. — 816 с.
46. Управління державними доходами і видатками: навч. посіб. [Б.С. Малиняк, В.С. Толуб'як, В.П. Горин, В.В. Письменний]; за ред. Б.С. Малиняка. – Тернопіль: Астон, 2015. – 154 с.
47. Стоян В.І. Казначейська система: підручник / В.І. Стоян, О.С. Даневич, М.Й. Мац. – 3-тє вид. змін. і доп. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 868 с.
48. Организация бюджетного процесса : учебник / И.М. Соломко, Е.Ю. Лемешко, О.И. Тишутина, Л.И. Ткачук, М.Н. Соломко. — М. : КНОРУС, 2013. — 178 с.

49. Ковалюк О.М. Фінансовий механізм організації економіки України (проблеми теорії і практики): монографія / О.М. Ковалюк. – Львів: Видавничий центр Львівського національного ун-ту ім. Івана Франка, 2002. – 253 с.
50. Юрій С. І. Бюджетна система України / С. І. Юрій, Й. М. Бескид. – К. : НІОС, 2000. – 400 с.
51. Ковалева Т. М. Бюджет и бюджетная політика в Российской Федерации / Т. М. Ковалева, С. В. Барулин. – [2-е изд.]. – М. : Кнорус, 2006. – 208 с.
52. Формування і функціонування бюджетної системи України : монографія / [С. О. Булгакова, О. Т. Колодій, Л. В. Єрмошенко та ін.] ; за заг. ред. А. А. Мазаракі. — К. : Книга, 2003. — 344 с.
53. Дем'янишин В. Г. Теоретична концептуалізація і практична реалізація бюджетної доктрини України : монографія / Дем'янишин В. Г. Т. : ТНЕУ, 2008. – 496 с.
54. Кохан І.В. Бюджетний механізм як суспільно-економічна категорія / І.В. Кохан. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pu.if.ua/depart/Finances/resource/.pdf>
55. Василик О. Д. Бюджетна система України : [підручник] / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 544 с.
56. Юрій С. І. Антологія бюджетного механізму: монографія / С. І. Юрій, В. Г. Дем'янишин, Я.М. Буздуган. –Тернопіль : Економічна думка, 2001. –250 с
57. Крупка М. І. Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіку / М.І. Крупка. Львів : видавничий центр ЛНУ, 2001. – 608 с.
58. Романенко О. Р. Фінанси / О. Р. Романенко. – К. : ЦНЛ, 2006. – 312 с.
59. Лопушняк Г.С., Ливдар М.В. Функціонування бюджетного механізму держави: сутнісно-теоретичні аспекти / Г.С. Лопушняк, М.В. Ливдар – Ефективність державного управління: зб. наук. пр. ЛРІДУ НАДУ при Президентіві України. - Вип. 37 Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2013. – 49-55.
60. Набока Т.С. Управління видатками бюджету та напрямки його вдосконалення : Дис. канд. ек. наук :сп-ть 08.00. 08 – гроші, фінанси і кредит / Т.С. Набока . – К., 2015. – 349 с.

61. Сибірянська Ю.В. Управління доходами бюджету та шляхи його вдосконалення в Україні: дис. кандидата економ. наук: 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит / Сибірянська Юлія Володимирівна. – К., 2008. – 189 с.
62. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України: Закон України / Верховна Рада України // Відом. Верховної Ради України: офіц. вид. – 2000. – № 25. – Ст. 195. – С. 442
63. Про схвалення Концепції застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 вересня 2002 р. № 538-р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=538-2002-%F0>
64. Про схвалення Прогнозу Державного бюджету України на 2013 і 2014 рр. // Кабінет Міністрів України; Постанова № 318 від 5 квітня 2012 р.
65. Про схвалення Прогнозу показників зведеного бюджету України за основними видами доходів, видатків і фінансування // Кабінет Міністрів України; Постанови №1427 від 9 вересня 2003 р., №1202 від 14 вересня 2004 р., №913 від 14 вересня 2005 р., №1359 від 25 вересня 2006 р., №1216 від 10 жовтня 2007 р., №828 від 13 вересня 2008 р., № 988 від 12 вересня 2009 р.
66. Постанови Кабінету Міністрів України "Про прогноз показників Зведеного бюджету України за основними видами доходів, видатків та фінансування на 2005-2007 . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1427-2003-%D0%BF>
67. КМУ. Постанова від 27.04.2010 № 2154-VI «Про схвалення проекту ЗУ «Про державний бюджет України на 2010» . - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP090974.html.
68. ВРУ. Закон України від 27.04.2010 № 2154-VI «Про державний бюджет України на 2010 рік» . - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua
69. КМУ. Постанова від 8 грудня 2010 р. N 1126 « Про схвалення проекту ЗУ «Про державний бюджет України на 2011 рік» . - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1126-2010-%D0%BF>

70. ВРУ. Закон України Закон України від 23.12.2010 № 2857-VI «Про державний бюджет України на 2011 рік». - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2857-17>
71. КМУ. Постанова від 14 вересня 2011 року № 962 « Про схвалення проекту ЗУ «Про державний бюджет України на 2012 рік» . - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kodeksy.com.ua/norm_akt/source_BF-14.09.2011.htm.
72. ВРУ. Закон України «Про державний бюджет України на 2012 рік» . - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4282-17>.
73. КМУ. Постанова від 12 вересня 2012 р. № 856 « Про схвалення проекту ЗУ «Про державний бюджет України на 2013 рік» . - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/856-2012-%D0%BF>
74. ВРУ. Закон України від 06.12.2012 № 5515-VI «Про Державний бюджет України на 2013 рік» . - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5515-17>
75. КМУ Постанова від 11 вересня 2013 р. № 662 Про схвалення проекту Закону України “Про Державний бюджет України на 2014 рік”. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/662-2013-%D0%BF>.
76. ВРУ Закон України від 16.01.2014 № 719-VII «Про Державний бюджет України на 2014 рік» . - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/719-18>
77. Соколовська А.М. Податкова система держави: теорія і практика становлення: [монографія] / А.М. Соколовська. – К.: Знання-прес, 2004. – 454 с.
78. Максишко Н.К. анализ и прогнозирование эволюции экономических систем : монография /Н.К. Максишко, В.А. Перепелица. – Запорожье : Полиграф, 2006. – 236 с.
79. КМУ Розпорядження «Стратегія оптимізації кількості бюджетних програм» від 6 квітня 2011 рю № 292-р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/292-2011-%D1%80>

80. Open Budget survey 2015: International Budget Partnership. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://internationalbudget.org/wp-content/uploads/OBS2015-Report-English.pdf>
81. Наказ Міністерства фінансів України Про затвердження Порядку казначейського обслуговування доходів та інших надходжень державного бюджету № 43 від 29.01.2013 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0291-13>.
82. Звіт про виконання бюджету за 2011 рік: звіти / Офіційний сайт Державної казначейської служби України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>.
83. Звіт про виконання бюджету за 2012 рік: звіти / Офіційний сайт Державної казначейської служби України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>.
84. Звіт про виконання бюджету за 2013 рік: звіти / Офіційний сайт Державної казначейської служби України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>.
85. Звіт про виконання бюджету за 2014 рік: звіти / Офіційний сайт Державної казначейської служби України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>.
86. Звіт про виконання бюджету за 2015 рік: звіти / Офіційний сайт Державної казначейської служби України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>.
87. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2009 рік / Щербина І.Ф., Рудик А.Ю., Зубенко В.В. та ін. ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи, USAID. –К. : 2009. – 136.
88. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2014 рік [Зубенко В. В., Самчинська І. В., Рудик А. Ю. та ін.]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II) впровадження», USAID. – К., 2015. – 77 с.

89. ВРУ. Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. Податковий кодекс України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
90. Законом України «Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні» від 27.03.2014 № 1166. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1166-18>
91. Налоговая реформа в Украине и республике Беларусь: аналитические исследования: монография / [под ред. В. Г. Барановой, О. Е. Дубовик, Е. Ф. Киреевой]. – Харьков: Издательство «Диса плюс», 2016. – 240 с.
92. Панкевич Л.В. Бюджетний менеджмент [Текст]: навч. посіб. / Л.В. Панкевич, М.А. Зварич, П.Я. Могиляк, Б.І. Хомічак. – К.: Знання, 2006. – 293 с.
93. Коваленко Л.О. Бюджетний менеджмент [Текст]: навч. посіб. / Л.О. Коваленко, С.М. Зеленський, М.М. Забаштанський. – К.: Слово, 2011. – 416 с.
94. Указ Президента України від 13.04.2011 № 460/2011. Про Положення про Державну казначейську службу України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/460/2011>.
95. Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності про виконання державного та місцевих бюджетів в органах Державної казначейської служби України. Мінфін України; Наказ, Положення від 21.10.2013
96. Бюджетний менеджмент: підручник [Текст] / [В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.]; за заг. ред. В. Федосова. – К.: КНТЕУ, 2004. – 864 с.
97. Звіт з Рахункової палати за 2014 рік. / Офіційний сайт Рахункової палати України. - [Електронний ресурс]/ - Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/category/32826/>.
98. Інформація щодо наданих органами Державної казначейської служби України розпорядникам (одержувачам) бюджетних коштів попереджень про неналежне виконання бюджетного законодавства / Офіційний сайт Казначейської служби України. - [Електронний ресурс]/ - Режим доступу:

- treasury.gov.ua/main/uk/publish/article/322444
99. Сафонова Л.Д. Казначейська система виконання бюджету [Текст]: посіб. / Л.Д. Сафонова, Н.І. Алексєєва. – К.: КНЕУ, 2014. – 417 с.
 100. Звіт з Рахункової палати за 2015 рік. / Офіційний сайт Рахункової палати України. - [Електронний ресурс]/ - Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/category/32826/>.
 101. Піхоцький В.Ф.«Система державного фінансового контролю в Україні: концептуальні засади теорії та практики» : Дис. док.екон.наук: 08.00.08. // В.Ф. Піхоцький. – Львів. –2 015. – 530 с.
 102. Дмитренко Г.В. Організація і здійснення державного контролю в Україні (фінансово–економічні аспекти). Дис. д.наук з держ.управління: 25.00.02. // О.В. Дмитренко. – К.: 2010.
 103. Запатріна І. В. Програмно-цільовий метод бюджетування у контексті стратегічного та середньострокового планування / І. В. Запатріна, Т. Б. Лебеда // Фінанси України. — 2006. — № 10. — С. 18–31.
 104. Тюнина С. В. Профессиональный взгляд на новый Бюджетный кодекс / С. В. Тюнина, М. М. Шамьюнов // Финансы. — 2007. — № 8. — С. 10–15.
 105. Планування місцевих бюджетів на основі програмно-цільового методу: навч. посібник / [Під заг. ред. В.В.Зубенко]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II) впровадження». – 4-те видання, виправлене та доповнене – К., 2013. – 120 с.
 106. Сергієнко Н.В. Програмно-цільовий метод і проблематика його впровадження в бюджетний процес місцевих бюджетів. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2013-2/doc/2/09.pdf>.
 107. Проект Основних напрямків бюджетної політики на 2017 рік. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/news/view/uriad-skhvalyv-proekt-osnovnykh-napriamiv-biudzhethoi-polityky-na--rik?category=bjudzhet>
 108. Кабінет Міністрів України. Постанова від 1 липня 2016 р. № 399 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2017 рік та основних макропоказників економічного і соціального розвитку

України на 2018 і 2019 роки». - [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/ru/399-2016-%D0%BF>

109. Коновалов Л.С. Механізм державного аудиту ефективності використання публічних коштів : дис. кандидата наук з держ. управління:25.00.02 – механізм державного управління / Л.С. Коновалов. – Харків, 2015. – 235 с.